

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΜΕΓΑΛΟΥΣ ΕΡΩΓΑΣ

Η ΓΕΩΡΓΙΑ ΣΑΝΔΗ ΣΤΟΝ ΑΛΦΡΕΔΟ ΜΥΣΣΕ

BENETIA, 24 Μαΐου 1834

Μικρό μου, άγαπημένο μου παιδί,
Διαρκώς, κάθε στιγμή, σὲ σκέπτομαι. Στὴν προηγούμενη
έπιστολή μου, σοῦ έσωκλεια ἔνα γράμμα γιὰ τὸν Πλάνη,
μὲ τὴν παράκλησι νὰ τοῦ τὸ ἐγχειρίσης. Γιατὶ δὲν μοῦ γρά-
φεις ἀν τοῦ τὸ ἔδωσες;

Ἐδῶ ἔγω, ὅλον αὐτὸν τὸν καιρὸν, περνάω μιὰ περίοδο
φριχτῆς ἀπογοητεύσεως. Ἡ σκέψις μου καὶ μόνον αὐτὴ,
μὲ ξεκουράζει. "Ολα ἔδω εἶνε πληχτικὰ καὶ μονότονα. Κά-
θε στιγμὴ μετρῶ τὶς ἡμέρες ποὺ θὰ μείνω ἀκόμα ἔδω. Δὲν
βλέπω, δὲ ζῶ παρὰ γιὰ τὴν ἡμέρα ποὺ θὰ ξαναγυρίσω
στὸ Παρίσι.

Τὸ ταξίδι μου γιὰ τὴν Κων) πολι, ματαιώθηκε τὴν τελευ-
ταία στιγμή. Κι' ἔτσι, ἀργότερα, μπορεῖ νὰ τὸ πραγματοποι-
ήσουμε μαζὺ, ἀν θέλησ. 'Ο ήλιος τῆς Ανατολῆς, θὰ ξεκου-
ράσῃ τὰ νεῦρα μας, ποὺ τόση ἀνάγκη ἔχουνε ἀπὸ ησυχία.

Ναί! "Εχεις δίκιο. Τὰ αἰσθάνομαι κι' ἔγω ὅλα ὅσα μοῦ
γράφεις.

'Αλλοίμονο! Πόσο ὅλα τὰ πράγματα
στὸν κόσμο αὐτὸν, εἶνε ψεύτικα καὶ μά-
ταια, ἀγαπημένε μου.

Δὲν πρέπει ὅμως ν' ἀνησυχῆς διόλου
γιὰ μένα. 'Εδῶ ἔγω γράφω μὲ σχετικὴ
ἡρεμία, χωρὶς κανένα περισπωμό.

'Εσύ μόνο πρέπει νὰ προτέχης ποὺ
παρασύρεσαι εὔκολα, ποὺ δὲν ἔχεις δυ-
νατὴ θέλησι. Μὴ λησμοιήσης ὅμως νὰ
μοῦ στείλης ἀπὸ τὸ Παρίσι. ὅλα ὅσα σοῦ
ἔγραψα στὸ προηγούμενο γράμμα υπο. Καὶ
ἰδίως τὰ δυὸ πουλάκια ποὺ μοῦ ἀγό-
ρασες. Φαντάζομαι ὅτι δὲν θὰ εἶνε δύ-
σκολη, οὕτε ἐπικίνδυνη, ἡ μεταφορά
τους, ἔταν τὰ ἐμπιστευτῆς στὸν ἀνθρωπό
σου, ποὺ ὡς τώρα δείχτηκε γιὰ μᾶς τό-
σο πιστός, ίκανός καὶ τίμιος.

Χαῖρε, μικρέ μου ἄγγελε
ΓΕΩΡΓΙΑ

BENETIA, 4 Ιουνίου 1834

'Εξακολουθῶ, μικρέ μου ἄγγελε, νὰ εἰ-
μα, θειμμένη, ἀπογοητευμένη.

Μὰ τὸ γράμμα σου μοῦ ἔδωσε ζωὴ,
δύναμη, ἐνέργεια καὶ θάρρος. Τὸ κράτη-
σα ὥρες στὰ χέρια μου καὶ τὸ φιλοῦσα,
τὸ φιλοῦσα.

"Ω! Πότε θὰ συναντηθοῦμε λοιπόν;
Πότε θάρηθ ὁ Αύγουστος; Πότε θὰ φθά-
σω στὸ Παρίσι;

"Ισως, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ὅταν θὰ οὲ
ξαναίδω, νὰ σὲ βρῶ μπλεγμένο στὰ δί-
χτυα κανενὸς καινούργιου ἔρωτα... Ναί;
Δὲν ξέρω γιατὶ ἔχω ἔνα τέτοιο προσή-
σθημα.

Δὲν ζηλεύω ὅμως. Διόλου. Πίστεψέ με γι' αὐτό. Ξέρω
καλὰ τὸν ἑαυτό σου, τὸν χαρακτῆρα σου, ὅπως ἐπίσης γνω-
ρίζω καλὰ ὅλους αὐτοὺς τοὺς μάταιους, τοὺς ἐλαφροὺς
καὶ ἐπιπλαίους ἔρωτάς σου, ποὺ δὲν ἔχουν κανένα ὄλλο
σκοπὸ, ἀπὸ τὴν ίκανοποίησι ἐνὸς ἀπλοῦ πόθου.

"Έχω ὅμως τὴ βεβαιότητα πὼς ἄμα φθάσω ἔγω στὸ Πα-
ρίσι, θὰ σὲ γιατρέψω μόνη μου ἀπὸ ἔλεις αὐτὲς τὶς ὀρρώ-
στειες σου. Γιατὶ ἀλλοιῶς, ἀν δὲν τὸ κατορθώσω αὐτὸν, πί-
στεψέ με πὼς θὰ πικραθῶ πολύ.

Αὐτὸν τὸν καιρὸν στὴ Βενετία κάνει μιὰ ἀπαίσια, μιὰ ἀ-
ποπνικτικὴ ζέστη ποὺ σοῦ παραλύει τὰ νεῦρα καὶ σοῦ χα-
λαρώνει κάθε ἐνέργεια.

'Εγὼ βγαίνω πολὺ σπάνια τὴν ἡμέρα καὶ μόνο τὸ βρά-
δυ ποὺ ἐπισκέπτομαι λίγο τὴν πόλι, μπορῶ καὶ ἀναπνέω
κάποια δροσιά...

Περιμένω μὲ ἀγωνία γράμμα σου.

Σὲ φιλῶ πολὺ ΓΕΩΡΓΙΑ

15 Ιουνίου 1834

'Η ἀνάμνησί σου, 'Αλφρέδε μου, ἡ σκέψι σου, εἶνε πει-
γιὰ μένα ἄγια λείψανα, τόνομά σου εἶνε μιὰ λέξι ιερὴ, που
τὴν προφέρουν κάθε βράδυ τὰ χεῖλη μου μέσα στὴ μονα-
ξιά μου, σὰν προσευχή...

?Ω 'Αλφρέδε μου! 'Αλφρέδε μου! Κάθε στιγμὴ ποὺ
προφέρω τόνομά σου, ἀκούω μιὰ μυστικὴ φωνὴ νὰ μου
λέη μέσα μου: «'Αγάπα τον... Εἶνε ωραίος, εἶνε γοητευτι-
κός, εἶνε ἔνας ἀληθινὸς ἄγγελος....

Τὰ πράγματα ποὺ μοῦ ἔστειλες τὰ ἔλαστα ὅλα. Καὶ τὰ
πουλάκια ἐπίσης ἤλθανε καὶ μοῦ φέρανε τὸ μήνυμά σου,
μὲ τὰ γλυκὰ κελαϊδίσματά τους...

'Ο καιρὸς πλησιάζει ποὺ θὰ ξανάρθω στὸ Παρίσι, ποὺ
θὰ σὲ ξαναίδω... Αὐτὸν μὲ κρατάει ἀκόμα στὴ ζωὴ, περι-
σότερο κι' ἀπὸ τὸ ἔργο μου.

Μοῦ γράφεις ὅτι θὰ πᾶς γιὰ λίγες ἡμέρες στὴν 'Ελβε-
τία. Γράψε μου πότε σκοπεύεις ν' ἀφήσης τὸ Παρίσι.

Στεῦλε μου ἀκόμα μερικές δεομδες
τιγαρόχαρτο γιὰ τὸν καπνό μου, γιατὶ
ἔδω εἶνε ἀδύνατον νὰ βρῶ.

'Επίσης στεῦλε μου τὶς συμφωνίες τοῦ
Μπετόβεν καὶ τὸ αἰσθηματικὸ θάλς τοῦ
Βέμπερ.

Στεῦλε μου ἀκόμα καὶ ὅτι τελευταίο
ἔγραψες.

? ἀφήνω, μικρέ μου ἄγγελε. 'Αγάπα
με πολὺ, πολύ. Μπορεῖς; 'Εγὼ νομίω
πῶς αὐτὸν εἶνε ἀδύνατον. Σὲ σφίγγω
στὴν ἀγκαλιά μου. Κλείνω τὰ μάτια μου
καὶ δραματίζομαι τὴν γλυκειά μορφή
σου. 'Αγάπα με.

Χαῖρε ΓΕΩΡΓΙΑ

BENETIA, 2 Ιουλίου 1834

"Όλα τὰ γράμματά σου ποὺ ἔλασα τε-
λευταία, μοναδικέ μου 'Αλφρέδε,
εἶνε γεμάτα πίκρα καὶ ἀπογοητευσι. Γιατὶ;

"Αν δὲν πάψης νὰ περνᾶς ἔτσι, ἔπω
μοῦ γράφεις ὅτι περνᾶς, νὰ εἶσαι βέ-
βαιος ὅτι θὰ χειροτερεύσης πολὺ τὴν
κατάστασι τῆς ύγειας σου.

Χρειάζεται περισυλλογή. Θέλησι. Δύ-
ναμι. 'Αλλοιῶς ὁ κίνδυνος εἶνε μεγάλος.
"Αν δὲν μπορῆς νὰ κόψης τὸ ἀλκοόλ,
τούλαχιστον εἶνε ἀνάγκη νὰ τὸ μετρά-
σης πολύ. "Ολος δ ἐκνευρισμός σου έχει
αἰτία τὸ καθημερινὸ πιστό...

Δὲν σοῦ ἀρκεῖ ἡ ἀγάπη γιὰ νὰ μεθύ-
σης, γιὰ νὰ εξεχάσης;

? 'Αγάπα με καὶ γράφε μου. 'Ο ἔρωτας
καὶ ἡ τέχνη εἶνε ἀπὸ τὰ πιὸ δυνατὰ κρα-
σιά. Γιατὶ δὲν τὸ πιστεύεις αὐτό; "Ενας
ἀνθρωπος σὰν καὶ σένα, δὲν μπορεῖ ποτὲ

νὰ λυτρωθῇ πραγματικά, νὰ ζεχάσῃ, νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν
πραγματικότητα, παρὰ μόνον μὲ τὸν ἔρωτα καὶ μὲ τὴν
τέχνη...

Αὐτὸν δὲν ζητᾶς κι' ἔστι οἱ τέχνης;

? 'Απὸ τὴν 'Ελβετία ποὺ μοῦ γράφεις ὅτι πηγαίνεις αὔριο
περιμένω νὰ μοῦ γράψῃς πολλά, πάρα πολλά.

? 'Επίσης ἀν χρειάζεσαι χρήματα, νὰ μοῦ τὸ γράψῃς. Εἰ-
μαι, αὐτὸν τὸν καιρὸ, σὲ θέσι νὰ σὲ διευκολύνω.

? 'Αντίο, ἀγαπημένο μου παιδί. Σ' ἀφήνω μὲ ἔνα δάκρυ,
ποὺ νοιάθω νὰ κυλάῃ ἀπὸ τὰ μάτια μου, ποὺ τόσο λαχτα-
ρήσανε νὰ σὲ ιδοῦνε.

Χαῖρε, μικρέ μου ἄγγελε. Μὴ μ' ἀφήνεις χωρὶς
γράμματά σου.

? "Ω! Νὰ ξερες, 'Αλφρέδε μου, τί ύπεροχες στιγμὲς, τὶ^ς
ένειρωδεις εἶνε ή ἡ ἡμέρες ἔκεινες ποὺ μοῦ φέρνει ὁ ταχυ-
δρόμος, τὶς ἐπιστολές σου!

Χαῖρε. 'Αγάπα με ΓΕΩΡΓΙΑ

Η Γεωργία Σάνδη
(Σκίτσο τοῦ 'Αλφρ. Μυσσοῦ)